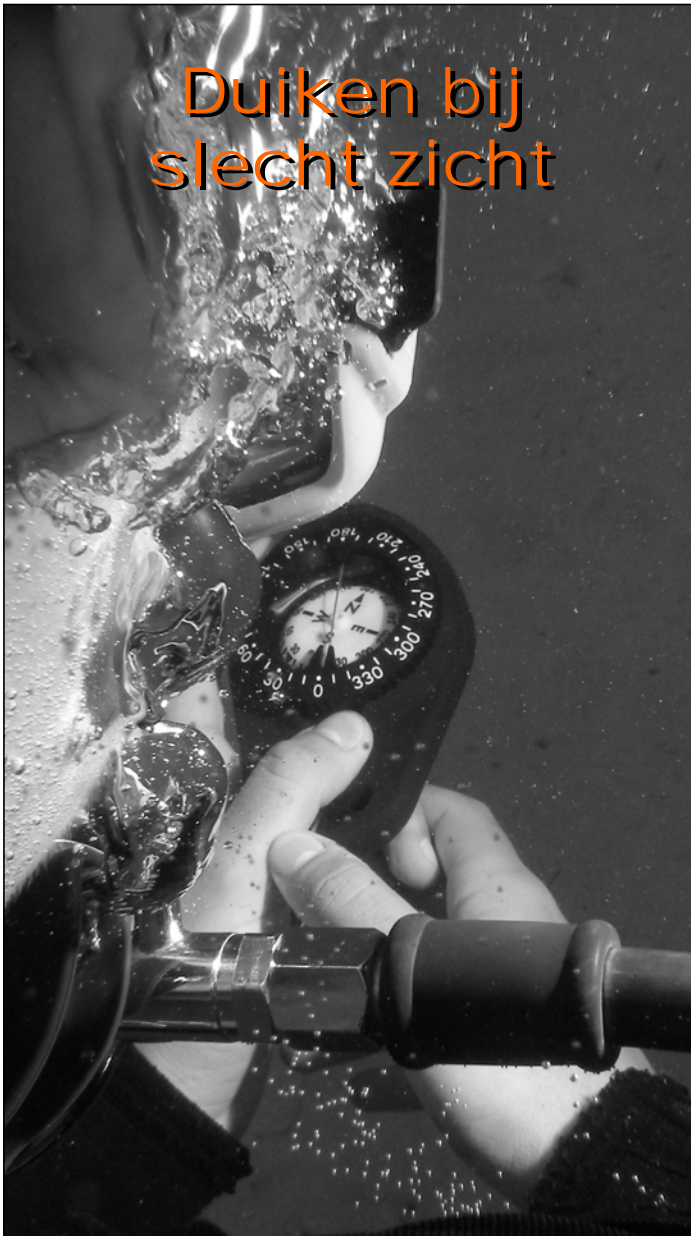

Duiken bij slecht zicht

Slecht zicht is een realiteit op veel duikplaatsen in Noord-Europa. Oorzaken van slecht zicht kunnen seizoenfluctuaties, bodemcompositie, waterbeweging en andere factoren zijn. In tegenstelling tot beroepsduikers hebben sportduikers de keuze of ze bij slecht zicht willen duiken of niet.

Wanneer het zicht slecht is, dan ziet het water er niet zo uitnodigend uit als in de tropen of in sommige unieke meren. Dat gebrek van aantrekkelijkheid vanaf de oppervlakte gezien, kan echter misleidend zijn. Ondanks de te verwachten complicaties zijn er veel duikers die plezier beleven aan het bezoeken van duikplaatsen waar ze in een zich verplaatsende “koepel” bewegen.

Door de jaren heen hebben duikers technieken ontwikkeld om het duiken bij slecht zicht aangenamer te maken. Een keuze om bij slecht zicht te water te gaan is verbonden met de verantwoordelijkheid om met deze technieken vertrouwd te zijn.

Er zijn vele redenen om bij slecht zicht te duiken, maar de meest gebruikelijke is dat het eenvoudigweg de enige kans is om een duik te maken. Helder water kan te ver weg zijn wanneer je slechts een enkele dag vrij hebt.

Wanneer duiken voor jou een gelegenheid zijn om het hectische dagelijkse leven even uit de weg te gaan, dan is slecht zicht zelfs een voordeel. Tijdens de duik reduceert de “wereld” zich tot een kleine koepel waarbinnen jij het middelpunt bent. Buiten je eigen ademhaling is er vrijwel geen geluid. Binnen je “kleine wereld” zijn er geen afleidingen. Je kunt je dus volledig concentreren op de dingen die je onderweg tegenkomt.

Sommige locaties zijn zo speciaal dat duikers lange afstanden reizen om bij slecht zicht te duiken. Afhankelijk van de interesses van de duiker kan dit een speciaal biologisch moment zijn, zoals het uitkomen van sepiaeieren. Het kan ook een archeologisch interessante plaats zijn, een speciaal wrak of andere kenmerken.

Andere duikers kunnen de uitdagingen van het duiken bij slecht zicht aantrekkelijk vinden. Ze zien het hebben van volledige controle bij slecht zicht als de ultieme test voor een goede duiker. Vaardigheden zijn het voorkomen dat sediment op de bodem verstoord wordt, de buddyprocedures, navigatie, communicatie en andere factoren die door slecht zicht bemoeilijkt worden.

Maar bovenal is het duiken bij slecht zicht gewoon een manier om het water in te gaan en samen met andere duikers plezier te hebben. De duik is slechts één aspect van het samenzijn. Het gaat dan om het plezier in de buitenlucht te zijn, iets actiefs en uitdagends te doen, terwijl je met mensen net zoals jij kunt lachen, praten en discussiëren.

Wat is slecht zicht?

Er is geen vaste norm voor zicht. Een duiker die voor het eerst in de Rode Zee duikt kan het zicht fantastisch vinden, terwijl degene die daar iedere dag duikt het zicht slecht vindt. Duikers verschillen in hun ondervinding van het zicht. Vanuit technisch oogpunt is het wel mogelijk een definitie te geven. In die zienswijze wordt zicht een beperkende factor op het moment dat het nodig is om de manier waarop gedoken wordt aan te passen. Over het algemeen zijn zulke aanpassingen niet nodig wanneer het zicht beter is dan een meter of vijf. Zicht wordt horizontaal gemeten. Het is de afstand waarop je de dingen om je heen nog redelijk goed kunt herkennen. Vaak zie je meer wanneer je naar boven kijkt en minder naar beneden. Om iets redelijk goed te kunnen herkennen moet er nog voldoende contrast zijn om detail te zien. Een voorbijkomende schaduw, waar je niet van weet of het een duiker of een vis is telt dus niet mee bij het zicht.

Wanneer het zicht twee tot vijf meter is, dan is het noodzakelijk procedures aan te passen en is het aan te bevelen om de uitrusting op slecht zicht voor te bereiden. Vaak heeft water met een dergelijk zicht ook een risico om sediment te verstoren (dat op de bodem ligt). Wanneer daardoor plotselinge verslechtering van het zicht mogelijk is, dan moeten procedures en uitrusting daarvoor voorbereid zijn. Voor zicht minder dan twee meter is aanvullende uitrusting een noodzaak. Dit zijn lampen, signaalinstrumenten, een buddylijn en aanpassing aan andere uitrusting om je beter herkenbaar te maken. Zicht minder dan een meter moet gezien worden als nul-zicht. Op plaatsen zonder zicht kan niet meer gedoken worden in het buddiesysteem. Voor nul-zicht duiken zijn duikers aangeliënd. De buddy is dan niet in het water, maar op de kant om de duiker onder water met lijnsignalen de weg te wijzen. Deze procedures zijn niet gebruikelijk bij het sportduiken.

Overwegingen voor de uitrusting bij slecht zicht

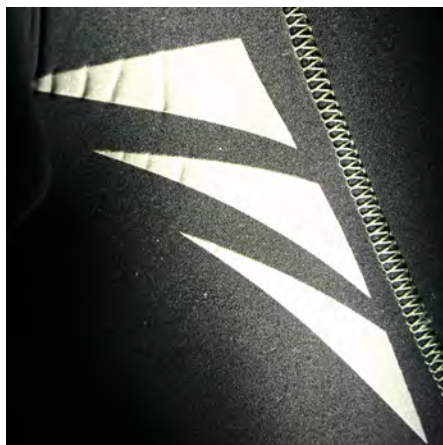

Bij slecht zicht is een duiklamp gewenst (bij voorkeur een hoofdlamp en een reservelamp). Een sterke lamp zal er niet bij helpen verder te kunnen zien. Het licht reflecteert op de zwevende deeltjes, waardoor een te sterke lamp eerder een nadeel is. Een lamp is nuttig omdat het voor je buddy gemakkelijker is te zien waar je bent. Voor datzelfde doel zou je ook een onderwaterstroboscoop kunnen gebruiken. Een stroboscoop geeft in korte intervallen flitsen af. Wanneer je een stroboscoop meeneemt, dan kun je die aanzetten wanneer het contact met je buddy verloren gegaan is.

Een lamp voor het duiken bij slecht zicht moet een geconcentreerde lichtbundel hebben en mag niet te sterk zijn. Een geconcentreerde lichtbundel staat je toe alles te belichten wat ze wilt zien, zonder dat je daarbij verblind wordt door licht dat op zweefdeeltjes reflecteert. Voor onderwaterlampen en -stroboscopen is onderhoud nodig. Links en rechts op deze pagina is informatie te vinden over de omgang met O-ringen en oplaadbare batterijen.

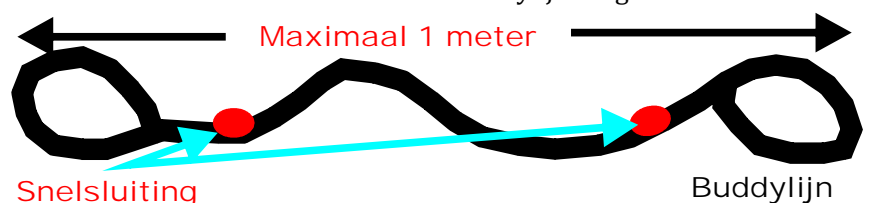

Je bent bij slecht zicht beter herkenbaar wanneer je uitrusting met heldere kleuren draagt en wanneer je pak en trimvest van reflecterend tape voorzien is. Wanneer je zwemvliezen, gewichten en duikfles helder geel zijn, dan maak je het voor je buddy gemakkelijker om je in het oog te houden. Een andere aanpassing voor het zicht is een buddylijn.

Een buddylijn is maximaal een meter lang. De buddy's dragen het aan hun pols. Sommige duikers zijn tegen het gebruik van een buddylijn. Dit komt voort uit de mening dat een duiker nooit iets mag dragen dat niet afgedaan kan worden. Om tegemoet te komen aan die bedenkingen over het verstrikt raken, dient een buddylijn niet gewoon een stuk touw met twee lussen te zijn, maar dient het een mogelijkheid (zoals een clip) te hebben om de verbinding tussen de duikers te verbreken. Vaak is een buddylijn zelfgemaakt.

Een buddylijn is maximaal een meter lang. De buddy's dragen het aan hun pols. Sommige duikers zijn tegen het gebruik van een buddylijn. Dit komt voort uit de mening dat een duiker nooit iets mag dragen dat niet afgedaan kan worden. Om tegemoet te komen aan die bedenkingen over het verstrikt raken, dient een buddylijn niet gewoon een stuk touw met twee lussen te zijn, maar dient het een mogelijkheid (zoals een clip) te hebben om de verbinding tussen de duikers te verbreken. Vaak is een buddylijn zelfgemaakt.

Procedures voor het duiken bij slecht zicht

Voorkomen slecht zicht verder te verslechteren, communicatie, bij de buddy blijven en stress onder controle houden, zijn de belangrijkste zorgen voor het duiken bij slecht zicht. De procedures voor dit soort duiken moeten daaraan aangepast zijn. Duikers kunnen het verstoren van het sediment voorkomen door langzaam en weloverwogen te bewegen. Duiken bij slecht zicht zijn langzame duiken. Voorkom het gebruik van traditionele zwemslagen. Traditionele zwemslagen zijn erop gericht snel te zwemmen (wat je bij slecht zicht niet doet). Zulke zwemslagen veroorzaken ook neerwaartse waterbeweging en maken het lastig om van richting te wisselen. Die beide aspecten zijn duidelijk een nadeel bij slecht zicht. Duikers moeten neutraal uittrimmen en dicht boven de bodem blijven. De duiker kan zich dan van steen tot steen voorwaarts trekken. Wanneer de benen gebruikt worden voor voortbeweging en het veranderen van de richting, dan dient dit met de frogkick gedaan te worden. De frogkick wordt in het Advanced Scuba Diver programma geleerd. Het maakt het veranderen van de richting gemakkelijk en veroorzaakt geen neerwaartse waterbeweging.

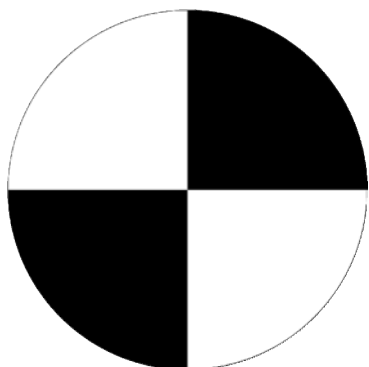
Communicatie kan bemoeilijkt worden. Dat wordt niet alleen door het slechte zicht veroorzaakt, maar ook doordat de duikers dicht naast elkaar zwemmen. Bij sommige handsignalen is meer dan slechts een hand in het spel. Tekens voor weinig lucht, oorproblemen, of dat je het koud hebt combineren een hand met andere lichaamsdelen. Wanneer een gezicht minder dan een meter van je af is, dan zijn deze tekens moeilijk. Idealerweise zou je ieder teken kunnen geven door je arm te strekken en zo je hand in het gezichtsveld van je buddy te brengen, of met gebruik van geluid of licht. Zo zou je kunnen afspreken het teken voor "ik heb het koud" te geven door met de ene hand over de rug van de andere hand te wrijven. Oorproblemen zouden gesignaleerd kunnen worden met een combinatie van het teken voor "blijf op deze diepte" gevold door het openen en sluiten van je vuist. Om weinig lucht te signaleren zou je eenvoudigweg je manometer kunnen tonen of de druk aangeven

Bij slecht zicht kun je gemakkelijk onbedoeld naar dieper of ondieper water zwemmen. Je bevindt je altijd in het midden van een zich verplaatsende "koepel". Er zijn weinig indicaties waar die "koepel" zich bevindt (behalve herkenningspunten die je kent uit voorgaande duiken). Je moet daarom op je instrumenten vertrouwen (net als een vliegtuig of boot in de mist). Alvorens te water te gaan dien je het kompas in te stellen om de plaats waar je het water wilt verlaten terug te vinden. Tijdens de duik moet je de instrumenten regelmatig controleren. Je kunt je gevoel voor richting verbeteren door aan het begin van de duik een moment te acclimatiseren. Wacht even zodra je onder water bent om je ogen aan het licht te laten wennen. Het kan zijn dat het zicht met aangepaste ogen minder slecht is dan je eerst dacht.

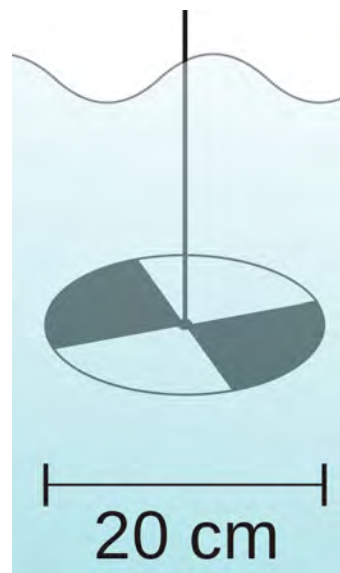
Het handhaven van contact met je buddy begint bij de afdaling. Vaak is het in de eerste minuut van de duik dat een buddy verloren wordt. Daal af terwijl je je buddy aankijkt en met de benen onder. Gebruik een referentie (zoals een afdaallijn of de ankerlijn van de boot). Bij slecht zicht is het gebruikelijk dat buddy's naast elkaar zwemmen, zonder dat de ene een beetje voor de ander is. Vaak blijf je op dezelfde hoogte om gemakkelijker te kunnen communiceren en te controleren of de buddy nog steeds bij je is.

Paniek is bij slecht zicht je grootste vijand. Paniek is het gevolg van oplopende stress. Stress kan wederom veroorzaakt worden door angst voor het onbekende. Niet weten wat zich buiten je gezichtsveld bevindt kan dat onbekende zijn. Wanneer je merkt dat je steeds meer gespannen raakt, dan dien je te stoppen. Een controle van je instrumenten kan je ontspannen. Concentreer je op een vast punt op de bodem en adem diep om tot rust te komen. Wanneer je de spanningen onder controle krijgt, dan kun je de duik voortzetten. Wanneer dat niet lukt, dan dien je je buddy het teken te geven dat jullie de duik beëindigen.

Van tevoren meten

Het kan van voordeel zijn wanneer je weet hoe het zicht is voordat je het water ingaat. Dit is mogelijk met een Secchi schijf. De Secchi schijf stamt uit 1865 en is door Pietro Angelo Secchi ontworpen. Het is een schijf met een diameter van ongeveer 20cm met twee zwarte en twee witte velden. Ze worden gebruikt om vanaf de oppervlakte de doorzichtigheid van het water te meten. De schijf wordt aan een lijn onder water gehouden. Die lijn heeft voor iedere meter een markering. Het zicht wordt bepaald door te kijken op welke diepte het patroon op de schijf niet meer herkenbaar is.

De zorg voor O-ringen

Verwijder de O-ring iedere keer wanneer de lamp geopend wordt. Om dit te doen kun je gebruik maken van een stukje papier. Druk lichtjes op de twee zijden van de O-ring en schuif deze naar de zijkant. Hierdoor wordt de O-ring uit de positie geschoven en kun je deze met de andere hand vastpakken en uit de ligplaats verwijderen. Je kunt nu de oppervlakken die met de O-ring in contact komen reinigen.

De O-ring moet schoongemaakt worden om oud vet en vuil te verwijderen. Terwijl je dit doet moet je de toestand van de O-ring beoordelen. Zoek naar scheurtjes en kijk of de diameter van de O-ring over de volledige lengte gelijk is. Wanneer de O-ring in de duiklamp ingeklemd heeft gezeten, dan zal deze op die plaats platgedrukt zijn. In dat geval mag deze O-ring niet meer gebruikt worden. Gebruik voor het schoonmaken van O-ringen geen materiaal dat pluisjes, stukjes papier of stof op de O-ring achter laat.

Zodra de O-ring schoon is moet deze opnieuw ingevet worden. Er zijn verschillende soorten siliconenvet. Je dient de soort te gebruiken die door de fabrikant van de lamp aanbevolen wordt.

Gebruik niet te veel vet. In de foto is de rechter O-ring te vet, de O-ring in het midden volledig droog en is de linker O-ring op juiste manier ingevet. Je dient voldoende vet te gebruiken om de O-ring te laten glimmen. Dit om deze in staat te stellen bij toenemende druk op de juiste plaats te glijden. Doe een beetje vet op de vinger en vet daarmee de O-ring in totdat deze over de volledige lengte glimt.

Pas op dat de O-ring niet verdraaid is voordat je deze plaatst en dat deze ook tijdens het plaatsen niet verdraaid wordt. Een verdraaide O-ring is vaak de oorzaak van lekkage.

Het vetten van de O-ring wordt onmiddellijk voor het plaatsen van de O-ring gedaan. Zand, haren en dergelijke plakken aan siliconenvet. Wanneer je na het vetten de O-ring neerlegt om iets anders te doen, dan moet je die voor het plaatsen opnieuw reinigen en vetten.

Oplaadbare batterijen

Voor veel duiklampen worden normale batterijen gebruikt. Wanneer je de lamp slechts af en toe gebruikt, dan kan dat de beste keuze zijn. Er zijn milieuoverwegingen voor het gebruik van batterijen. Zware metalen (zoals het Cadmium in NiCad batterijen) zijn vervuilende stoffen. Oplaadbare batterijen zijn milieuvriendelijker omdat ze veel langer meegaan.

Afnemende kwaliteit van oplaadbare batterijen wanneer deze ouder worden, wordt vaak geweten aan een "geheugen". Helaas is dit vrijwel nooit het geval. Een "geheugen" kan ongedaan gemaakt worden, maar schade aan de batterij niet. In de meeste gevallen is de teruglopende kwaliteit van een batterij te wijten aan schade door overladen, of door het compleet leeg gebruiken. Wanneer de accu uit meerdere batterijen is samengesteld, dan zal de ene batterij sneller leeg raken dan de andere. De overige batterijen veroorzaken dat schade door stroom door de lege batterij te "forceren".

Wanneer oplaadbare batterijen gebruikt worden, dan kunnen enkele eenvoudige procedures helpen om de levensduur te verlengen. Laat de batterijen nooit langer dan aanbevolen in of aan de lader aangesloten. Sommige laders zijn "intelligent" en laden niet langer dan nodig, maar de meesten zijn dat niet. Overladen gebeurt wanneer de lader zich niet uitschakelt. Een tweede aandachtspunt is de duiklamp uit te schakelen zodra de intensiteit van het licht afneemt. De meeste batterijen blijven op het volle voltage totdat ze bijna leeg zijn. Het afnemen van de lichtintensiteit is dus een teken dat het tijd is de lamp uit te schakelen.

Batterijen moeten uit de lamp verwijderd worden wanneer deze niet in gebruik is (oplaadbaar of normaal). Het is altijd mogelijk dat er een kleine lekkage is geweest. Het feit dat de lamp de hele duik gewerkt heeft, betekent niet dat deze van binnen droog is. Door vocht kan een batterij roesten, of het elektronische circuit kan niet volledig uitschakelen. Beide gevallen kunnen chemische lekkage veroorzaken. Afhankelijk van het soort batterij kan chemische lekkage bijtende stoffen of een explosief gasmengsel laten ontsnappen.